Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CIV. No. 47. JERSEY CITY and NEW YORK TUESDAY, MARCH 11, 1997. CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ВІВТОРОК, 11-го БЕРЕЗНЯ 1997 р. Ч. 47. РІК CIV.

Соціялісти захищають О. Мороза

Київ (УНІАР). — Парляментарна фракція соціялістів розповсюдила у Верховній Раді заяву, "у зв'язку з черговими спробами деяких політичних сил усунути з посту голови Верховної Ради України і голови Соціялістичної Партії Олександра Мороза".

На думку авторів заяви, "останнім часом посилюється кампанія тиску і шантажу депутатів Верховної Ради України" під формальним приводом зволікання із затвердженням бюджету та податкових законів. У заяві сказано, що Президент і Кабінет Міністрів хочуть змусити Верховну Раду через кардинальну зміну законодавства виконати настанову Міжнародного валютного фонду із знищення соціяльної сфери — перенесення державних витрат з підприємців на громадян. Соціялісти пишуть, що О. Мороз та депутати працюють над пошуками вирішення бюджетних проблем в такий спосіб, щоб не знищити соціяльних гарантій для громадян. Замість підтримати ці дії, законодавчий орган піддається гострій критиці й розгорнуто "антиконституційну кампанію з припинення уповноважень голови Верховної Ради О. Мороза".

У заяві наголошено, що усунення О.Мороза веде до втрати політичної рівноваги в суспільстві, а також до припинення існування органу законодавчої влади і встановлення диктатури мафіозно-бюрократичного типу, оскільки наступ на голову парляменту проводиться під керівництвом частини обласних адміністрацій і "має ознаки державного перевороту". Заяву підписав заступник голови фракції соціялістів Йосип Вінський.

Б'ють і грабують депутатів

Симферопіль. — Як повідомила УНІАР, депутат Верховної Ради Криму Вадим Мордашов у важкому стані перебуває в лікарні. Пізно ввечері 27-го лютого четверо невідомих напали на нього недалеко від дому і жорстоко побили. В результаті В. Мордашов потрапив до нейрохірургічного відділу з відкритою черепно-мозковою раною.

Голова кримського парляменту Анатолій Гриценко звинуватив у нагнітанні становища представника Президента України в Криму Василя Кисельова. А. Гриценко стверджує, що публічні заяви В. Кисельова щодо нелегітимности Президії парляменту провокують непарляментарні дії. В. Кисельов, у свою чергу, закликав депутатів до спокою та заявив, що докладе всіх зусиль для того, щоб знайти і покарати винних.

Того ж дня на Кримському півострові, в місті Саки, здійснено збройний напад на депутата Евпаторійської Міської Ради Миколу Котляревського.

Природа показує свою силу

Джерзі Сіті, Н. Дж. — Вже від кількох років сили природи на Північно-американському континенті переконують мешканців, що незважаючи на модернізацію і технологію, людство все ще не зуміло знайти способів, якими було б спроможне всецело зупинити стихії природи. Вогні, землетруси, посухи, снігові, повені, торнада і дощові бурі — це головні зразки того, про що мова, одначе в останніх двох тижнях одні за одними ці природні нещастя творять пакості по цілій країні, включно з людськими жертвами.

У четвер, 6-го березня, околиці східньопівнічного побережжя, зокрема стейти Ню Йорк, Ню Джерзі та Коннектикат навістили страшні вітри, які своєю швидкістю доходили до 70 миль на годину. Очевидно всі три стейти потерпіли значні матеріяльні втрати — позривано електричні і телефонічні проводи, поламано гіляки та повикорчовувано цілі дерева. Одначе коли вітер в Квінсі, Н. Й. викорчував величезного срібного клена, що падаючи придусив шкільний автобус і вбив чотирьох дівчаток-школярок у віці від 9 до 12 років, то це сильно потрясло не тільки рідними і близькими, але цілою громадськістю. Четверо інших дітей і двоє дорослих зазнали поранень.

Палестинці відкинули пропозицію Ізраїля

Єрусалим, Ізраїль. — У неділю, 9-го березня, палестинці відкинули рішення ізраїльського уряду про відтягнення військ із додаткових 9-ти відсотків ними окупованих територій, чим завдали непередбаченого клопоту прем'єр-міністрові Беньямінові Нетаньягу.

Після тригодинних переговорів з Дейвидом Леві міністром закордонних справ Ізраїля та іншими офіційними урядовцями, на котрих мали обговорювати подробиці загаданого відходу ізраїльських окупаційних військ, палестинський представник Мохаммед Даглян заявив, що пропонований Ізраїлем відсоток території не є достатнім. Незважаючи на пригадку міністера закордонних справ Ізраїля, що на ізраїльсько-палестинських мирних переговорах було схвалено, про виключне право Ізраїля вирішувати коли і скільки території буде віддано палестинцям, то їхній представник М. Даглян всеодно пропозицію Ізраїля відкинув.

Ця настанова палестинців створила ще одну критичну ситуацію для прем'єр-міністра Б. Нетаньягу, котрий вже має небаїкі клопоти з правими силами в уряді та країні, що категорично виступають проти будь-якого віддання окупованих Ізраїлем територій.

В. Боженара звільнено

Київ. — Звільнений з-під арешту колишній асистент голови Верховної Ради Віктор Боженар, якого обвинувачено у зловживанні службовим становищем.

Підставою для звільнення стали висновки Головного бюра судово-медичної експертизи України, якими засвідчено наявність у В. Боженара низки хворіб, три з яких є підставою для звільнення від покарання.

Голова парляментарної комісії з питань боротьби з корупцією Григорій Омельченко стверджує, що ці висновки не можна розцінювати як абсолютну підставу для звільнення. Суд, за словами Г. Омельченка, має врахувати можливість тиску на експертів.

Поки судовий процес триває, В. Боженар зобов'язаний не залишати місця своєї прописки і приїхати до Одеси на першу вимогу слідства, — повідомила УНІАР.

Створено корпорацію "Укрзакордоннафтоґазбуд"

Київ (УНІАР). — Тут створено Українську державну корпорацію "Укрзакордоннафтоґазбуд". Засновником її є держава в особі Кабінету Міністрів.

Корпорація має забезпечити інтереси України під час будівництва й експлуатації нафтоґазових комплексів за кордоном. До складу корпорації увійшли державні підприємства, які за єдиним технологічним процесом будують та експлуатують нафтогазові комплекси.

Рішенням Уряду затверджено також статут Корпорації та склад Спостережної ради, яка контролюватиме діяльність її правління. Головою ради призначено першого заступника голови Державного комітету нафтогазової промисловости Володимира Лопатіна.

Економічну культуру формує світовий банк

Київ (УНІАР). — Тут у приміщенні представництва Світового банку відбулося ювілейне 150 засідання економічного "круглого стола", яке мало назву "Економічна просвіта як один із визначних факторів успіху економічної реформи".

Керівник програми економічної просвіти, директор міжнародного фонду перспективних досліджень Віра Нанівська поінформувала присутніх про цілі програми економічної просвіти, яка повинна сприяти формуванню економічної культури та інтелектуальному забезпеченню громадян. В. Нанівська підкреслила, що Україна використовує Світовий банк дуже неефективно саме через брак інформації щодо діяльности банку.

Тему браку інформації підтримав директор центру "Демократичні ініціятиви" Ілько Кучерів, який повідомив, що 75 відс. опитаних громадян не уявляють, як жити в умовах ринкової економіки та потребують навчальних програм щодо нових професій та можливостей".

Директор програми Алан Унгар сказав, що для виконання національної освітньої програми ринкових реформ створено непогану матеріяльну базу. Головне бюро в Києві, сім регіональних бюр та пресова служба у всіх областях України допомагають деяким приватним компаніям у галузі економічної освіти.

Керівники ПСПУ розповіли про відвідини ЗСА

Київ (УНІАР). — Голова Прогресивної Соціялістичної Партії України (ПСПУ) Наталя Вітренко та її заступник, головний редактор газети "Досвітні вогні" Володимир Марченко під час зустрічі з представниками засобів масової інформації розповіли про свою восьмиденну поїздку до ЗСА, здійснену на запрошення і за рахунок Міжнародного інституту Шиллера — організації, яка вважається альтернативою Міжнародного валютного фонду.

Н. Вітренко розповіла про перебіг чергової міжнародної конференції економістів, що відбулася під егідою Фонду Шиллера. У конференції взяли участь представники майже всіх країн світу. Вони звернулися з відкритим листом до президента ЗСА Билла Клінтона з вимогою невідкладно зібрати керівників провідних країн світу з метою проголошення відмови від політики Міжнародного валютного фонду.

На думку Н. Вітренко, у країнах, де реформи відбуваються "за рецептом Міжнародного валютного фонду немає національних банків". Вона переконана, що немає національного банку і в Україні: "Наш НБУ — це Центральний банк, який працює у доляровому

(Закінчення на стор. 3)

У Миколаєві вшанували пам'ять М. Аркаса

Миколаїв. — Як повідомила УНІАР, 28-го лютого в Будинку Вчителя у Миколаєві зустрілися на ювілейному вечорі, присвяченому 90-річчю миколаївського Товариства "Просвіта", великі імена поета Тараса Шевченка і мецената й культурного діяча Миколи Аркаса. Організатори вечора — обласне Товариство "Просвіта", миколаївський відділ Українського Фонду Культури та Миколаївський Державний Педагогічний Інститут.

На вечорі з розповіддю про становлення і діяльність миколаївської "Просвіти" виступили її співголова поет Валерій Бойченко та доцент катедри українознавства Лідія Цимба, які, між іншим, зазначили, що й досі немає музею або таблички на будинку, де народився і виріс видатний українець М. Аркас. Треба зазначити, що привітання від міської та обласної влади не надійшли.

Після урочистої частини відбувся концерт, у якому взяв участь народний хор ім. Аркаса під керівництвом заслуженого діяча культури Омеляна Олійника, танцювальний колектив "Смерічка", відома співачка Оксана Олійніна, лавреат міжнародних конкурсів Антоніна Смаржевська, заслужений артист України Ігор Денисенко та інші.

Окружні Комітети у Джерзі Сіті, Пассейку і Нюарку об'єдналися в Округу Північного Ню Джерзі

Є. Осціславський

В. Білик

І. Хомко

Джерзі Сіті, Н. Дж. — В суботу, 1-го березня ц. р., тут у приміщеннях Головної Канцелярії УНС відбулися Річні Збори трьох Окружних Комітетів Відділів УНСоюзу, на яких присутні представники 16-ох Відділів голосуванням рішили об'єднати Округу Джерзі Сіті, Нюарку і Пассейку в одну, з назвою Округа Північного Ню Джерзі.

Під час нарад вибрано Управу на 1997 рік у такому складі: Володимир Білик, колишній голова Округи Джерзі Сіті, і Іван Хомко, колишній голова Округи Пассейк — почесні голови; головою Округи вибрано Євгена Осціславського (Відділ 234), заступники голови — Юліян Котляр (В. 42) і Галина Білик (В. 170), касир — Лонгін Старух (В. 172), секретар — Марко Дацьківський; до Контрольної комісії ввійшли: Дана Ясінська (В. 287), Мирослава Сіра (В. 281) і Осип Труш (В. 214).

(Закінчення на стор. 3)

В Україні

(З інформацій УНІАР)

СКАСУВАЛИ ДЕНЬ ЖІНКИ

ТЕРНОПІЛЬ. — У Тернополі Міжнародний Жіночий День 8-го березня святкувати не будуть, повідомила газета „День". Місцева Ліга Українських Жінок та ще кілька громадських організацій попросили посадника міста скасувати це свято, мотивуючи це тим, що воно дісталося Україні у спадок від комуністичного режиму. Як відомо, рішення про щорічне святкування цього дня прийняла II Міжнародна конференція соціялісток, яка відбулася в 1910 році в Копенгагені. В колишньому СССР та інших комуністичних країнах це свято було символом рівноправности жінок з чоловіками, яку нібито приніс соціялізм.

БЛЬОКУЮТЬ ПРАЦЮ КРИМСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ

СИМФЕРОПІЛЬ. — Голова Верховної Ради Автономної Республіки Крим Анатолій Гриценко сказав на пресовій конференції, що кримський парлямент не може працювати над економічними документами "через блокаду з боку антикримінальної коаліції". З цієї причини парлямент не може затвердити постанову про проведення у Криму експерименту з оподаткування суб'єктів підприємницької діяльности". Заступник голови кримського парляменту Геннадій Рубцов зазначив, що така ситуація повинна непокоїти не лише Симферопіль, але й Київ, зокрема Президента Леоніда Кучму. За словами Рубцова, антикримінальна коаліція, що проєктує нині працю Верховної Ради Криму, "встановивши зв'язки із постійним представником Президента України в Криму Василем Кисельовим, об'єктивно є антипрезидентською коаліцією".

РУХ ПЛЯНУЄ СТВОРЕННЯ БІЛЬШОСТИ В НАСТУПНОМУ ПАРЛЯМЕНТІ

КИЇВ. — На спільному засіданні керівників Народного Руху України, Всеукраїнського об'єднання ветеранів, Конгресу Української Інтеліґенції та Товариства "Просвіта" обговорено питання підготови об'єднання "Рух за народ, за Україну" до виборів депутатів України у 1998 році. "За п'ять з половиною років незалежности можна не лише подолати кризу, але й динамічно рухатися вперед", — сказав Вячеслав Чорновіл. Причинами тяжкого становища України він назвав "ліву" більшість у Верховній Раді, "засилля прокомуністичної номенклятури в органах виконавчої влади", а також роз'єднаність національно-демократичної опозиції. "В наступному парляменті об'єднані демократичні сили повинні створити більшість і змінити напрямок розвитку України", — наголосив голова Руху. Про шляхи зростання впливу демократичних сил говорили у своїх виступах також Іван Драч, Ігор Юхновський, Олександер Лавринович, Володимир Черняк та інші промовці. Учасники об'єднання "Рух за народ, за Україну" вирішили до 1-го квітня цього року створити його структури в усіх регіонах України, а також схвалили приєднання до цього процесу Товариства "Меморіял", Союзу Українок та Української Студентської Спілки.

ПРОПОНУЮТЬ СТВОРИТИ ГЕРАЛЬДИЧНУ СЛУЖБУ

КИЇВ. — Парляметарні комісії з питань державного будівництва та з питань культури і духовности надіслали депутатам Верховної Ради України проєкт постанови та пропозиції щодо процедури розгляду Верховною Радою питання про великий державний герб та про текст державного гимну України. Автори пропонують разом з науковцями підготувати законопроєкт про державні символи, відкрити конкурс на кращий ескіз великого державного гербу і тексту державного гимну, додавши до них висновки НАН України з приводу відповідности міжнародній геральдиці державного герба України. Пропонується також створити державну геральдичну службу, яка займалася б створенням і використанням державних нагород.

ПОДАТКОВИЙ ЗАКОНОПРОЄКТ ПОТРЕБУЄ ТРИВАЛОЇ ПРАЦІ

КИЇВ. – Тут відбулася пресова конференція з участю першого заступника голови Верховної Ради України Олександра Ткаченка, голови Комісії з питань фінансів і банкової діяльности Віктора Суслова, члена узгоджувальної комісії та Комісії з питань бюджету Марії Шулежко. Домінуючими питаннями були ухвалення бюджету і пакету податкових документів. О. Ткаченко скритикував "необґрунтовані заяви щодо затягування Верховною Радою прийняття бюджету". За його словами, критики не беруть до уваги, "що Верховна Рада — це єдиний орган в державі, який пропорційно представляє усі регіони республіки". Штучне створення негативної характеристики Верховної Ради приводить до роздмухування політичної кризи в Україні, зазначив О. Ткаченко і додав, що "податкові закони треба приймати виважено, друкувати проєкти у пресі, організувати навчання фахівців". Всі законопроєкти, на його думку, потребують кількох місяців напруженої праці. Скритикував О. Ткаченко і силові структури, зазначивши: "Ми маємо зараз в Україні 17 силових структур, які не виробляють матеріяльних благ, а все контролюють. По суті, у нас на п'ять осіб один охоронець, або вояк, або міліціянт, або працівник СБУ, або податкова міліція, або Конституційний суд".

ЕПІДЕМІЯ ГЕПАТИТУ "А"

КИЇВ. — Пресовий центр Міністерства Охорони Здоров'я України повідомив, що за останній тиждень на гепатит типу "А" в Україні захворіло 711 людей. З них у Хмельницькій області 114 осіб, у Запорізькій — 193, у Луганській — 165, у Полтавській — 113, у Херсонській — 98, у Львівській області — 28. Ця статистика за тиждень на 200 відсотків перевищує число хворих на жовтянку за такий же період у 1996 році. Незалежні спостерігачі прогнозують дальше розповсюдження інфекції з огляду на те, що за наказом Міністерства Охорони Здоров'я у січні 1997 року керівники медичних центрів зобов'язані вдвічі зменшити штат працівників. Крім того, лікарі по кілька місяців не отримують зарплатні, а лікарні майже не отримують матеріяльного забезпечення.

ЗГОРІЛИ БУДИНКИ У ЗАРАЖЕНОМУ СЕЛІ

КИЇВ. — Недалеко Чорнобильської АЕС 7-го березня сталася пожежа, яка знищила у зараженому селі 39 покинутих будинків, однак не спричинила підвищення радіяції, повідомило Міністерство Надзвичайних Ситуацій. Представник міністерства Тетяна Помасанова сказала, що причина пожежі в селі Новий Шарно, яке знаходиться 80 кілометрів на захід від Чорнобиля, невідома.

В АМЕРИЦІ

ПЕРША ЛЕЙДІ АМЕРИКИ Гіллярі Родгам-Клінтон знову опинилася в центрі уваги засобів масової інформації, цим разом навіть не через свої власні вчинки. Будучи відповідальною за своїх працівників, у цьому випадку вона стала жертвою їхньої нетактовности, коли виявлено, що шеф її штабу Маргарет Вілліємс прийняла у Білому Домі чек на суму 50,000 дол., як даток на фонд предвиборчої кампанії. За таку поведінку своїх найближчих співробітників зазнала Перша леді критики навіть від своїх партійних однодумців, у цьому випадку від голови Крайового комітету Демократичної партії губернатора Кольорадо Роя Ромера, що назвав це „неправильним і необдуманим вчинком".

У СВІТІ

МИНУЛОГО ЧЕТВЕРГА, 6-ГО березня, перуанські повстанці марксистського угрупування Тупак Амару, котрі в резиденції японського амбасадора в Лімі, столиці Перу, тримають 72 закладників вже 80 днів, заявили, що припиняють переговори з перуанським урядом. У радієвій розмові з журналістами провідник повстанців Нестор Церпа Картоліні сказав, що до цього їх спонукало підозріння, що уряд президента Альберта Фуджіморі плянує звільнити закладників і для цього копає тунель під резиденцією де перебувають закладники. Посередники між урядом і повстанцями намагаються відновити переговори про мирне полагодження цієї кризи.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237; Fax: (201) 451-5486. UNA: (201) 451-2200

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446 (914) 626-5641, Fax (914) 626-4638, e-mail: fqsst@aol.com

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Сіріє Білий Дім

Білий Дім — це майже 200-річна назва офіційної резиденції американських президентів у столиці країни, Вашінґтоні. Як такий, є тимчасовим місцем перебування обраного президента на чотири, а в кращому випадку — на вісім років, але завжди був і досі залишився власністю американського народу. Будучи найстаршою громадською будівлею у Вашінґтоні, має за собою значну історію, повну сантименту, символіки та національної гордости. Тож не диво, що коли останнім часом на сторінках щоденної та періодичної преси почали з'являтися глузливі натяки про те, що запрошення до Білого Дому можна було купувати будь- кому за відповідний даток до скрині перевиборчої кампанії, то це до кореня обурило громадськість країни та викликало потребу дійти до джерел цих досі навіть немислимих жартів. Одначе, як виявилось, це не були жарти, але гірка і глибоко образлива правда, що вразила не тільки загальну громадськість, але і багатьох зачерствілих політиків обидвох партій.

Білий Дім, для кожного свідомого амриканця та для багатьох прихильників демократичного ладу в цілому світі, є отим незаплямленим символом практичної демократії, де впродовж майже двох сотень років обраний народом у вільному голосуванні президент передавав мирним шляхом своєму наслідникові не тільки Білий Дім, але також правління державою, байдуже чи був цей наслідник його партійним однодумцем, чи згідно з волею народу обрано кандидата з іншої партії.

Названий „палатою" в первісних плянах, наріжний камінь Білого Дому було покладено 1792 року за проєктом і наглядом Джеймса Гобана, архітекта ірляндського походження, котрий імігрував до ЗСА після воєнних подій Американської революції, на 18-акровій площі, вибраній Джорджом Вашінґтоном. Першим його мешканцем у 1800 році був президент Джан Адамс. Будинок відновлено після того, як у 1814 році британські вояки його спалили, а щоб не було видно димових смуг на сірому камені, помальовано його білою фарбою — з того і загальна думка, що це початок його назви. Одначе згідно з історичними джерелами, Білим Домом його вже називали перед тим. Назва стала офіційною після того, як президент Теодор Рузвельт її викарбував на своєму листовному папері.

До сього часу, як відомо, ні один з усіх 41 офіційних мешканців Білого Дому не використовував його історичности та престижу на те, щоб здобувати фонди для своєї перевиборчої кампанії. Навпаки, завжди практикувалося пригадувати працівникам, що будь-яка передвиборча активність є забороненою в публічних будинках. У випадку теперішнього 42-го президента Билла Клінтона, його дорадник Абнер Міква, колишній конґресмен і федеральний суддя, видав, як і його попередники, офіційну пересторогу, в якій сказано ,що „ влаштовування будь-яких імпрез у Білому Домі для збирання фондів, чи уживання телефонів або висилки пошти для цих же цілей не дозволяється". Одначе весною 1995 року президент Б. Клінтон, віцепрезидент Ал Гор і їхні співробітники вже спромоглися зробити Білий Дім найбільшою атракцією здобуття фондів. Зустрічі з Президентом при сніданках, полуденках чи каві за відповідну дотацію були на денному порядку. За 50,000 дол. дотацію можна було бути гостем на каві у Білому Домі з президентом Б. Клінтоном і важливими державними урядниками, за 100,000 дол. була вечеря і ночівля у спальні Лінкольна, а за 250,000 дол. — цілоденне перебування у Білому Домі з уживанням всіх його устаткувань, від басейну до тенісового корту включно, і з додатком тури Овального бюра Президента. Не можна також забувати і того, що через посередництво вмілих збірщиків, навіть урядовим особам таких країн, як Китай, можна було мати вступ до Білого Дому та зробити світлину з Президентом і Першою лейді. Так за гроші на листу гостей Білого Дому попали такі особистості, як китайський торгівець зброєю і суджений продавець наркотиків.

Таке надужиття офіційної резиденції американських президентів є важко зрозуміти навіть багатьом однопартійцям Президента, не говорячи вже про членів Республіканської партії чи громадськости взагалі. Тому і не дивно, що з такими господарями закрадається почуття прикрости, а з ним і питання — невже починає сіріти Білий Дім?

З глибини віків виринають постаті всіх отих попередніх офіційних мешканців Білого Дому, які намагалися додавати, оновлювати та зберігати його історичне значіння, а з тим і престиж американського народу. Тому немає сумніву, що американський народ оцінить і зробить відповідні висновки та знайде сили, щоб привернути заслужену шану Білому Домові.

Петро Грицак

80-ліття Лютневої революції

Упадок царату й початок розпаду російської імперії, знаної також під назвою „тюрми народів", мав місце якраз 80 років тому. Цікавим є для українців підкреслити, що велику, можна навіть сказати, провідну ролю в тій події відіграли таки українці! Деякі аспекти тих подій є досить мало знані, й варто сьогодні, вже за самостійної України, їх пригадати.

Почалося це від того, що з початком лютого (коли імперія готувалася до великої, ніби „рішальної" офензиви проти Німеччини, Австрії та Туреччини, так званих „центральних держав", та десанту на Босфорі на весні 1917 року), вибухла у самій столиці, Петроґраді, паніка у зв'язку із постачанням хліба. Це довело до вуличних демонстрацій. В тому ж часі застрайкували робітники деяких місцевих фабрик, вимагаючи 50-відсоткового підвищення платні, а величезний „Путіловський Завод" зробив „льокавт", тобто звільнив тимчасово своїх робітників. В результаті, окрім людей, що стояли в чергах за хлібом, появилося на вулицях ще яких 200,000 робітників без заняття, які вешталися сюди-туди, готові до всяких політичних протиурядових виступів.

Тому уряд під проводом міністра Протопопова, для допомоги шеститисячній формації міської поліції, вирішив покликати до міста козаків, також розмістив у стратегічних районах (де переважно мешкали робітники) машинові кріси на піддашшях. Все виглядало в найбільшому порядку, як Протопопов хвалився перед владою, так що навіть сам цар Микола II уважав за можливе виїхати 22-го лютого (за старим стилем) у якійсь цілком рутиновій справі до свого місця постою у Могилеві над Дніпром, як головнокомандуючого російською армією.

Тут, одначе, російський уряд припустився головної помилки. Поперше, показалося що тими козаками були українці з Кубані. Вони не були придатні до ліквідації внутрішніх заворушень. Отже, в усій цій справі бракувало славних московських „нагайок"!

Тому перша зустріч козаків із демонстрантами на Знаменській площі кінчається смертю якогось вищого поліційного урядовця, коли той хотів відібрати червоний прапор від демонстрантів, при чому людський натовп відразу помітив очевидну неохоту козаків прийти на допомогу поліції. Це був перший інцидент, що сильно заохотив демонстрантів до дальших протидержавних виступів. Тим часом уряд вирішує відкликати козаків як цілком ненадійних, щоб заступити їх звичайними кавалерійськими формаціями. На другий день в неділю, на тій самій Знаменській площі, дві навчальні чоти Волинського полку з машиновими крісами (складався головно із українців), під наказом майора Лашкевича, убивають стрільною зброєю 40 демонстрантів й залишають на снігу стільки ж поранених. То була перша кривава розправа з демонстрантами. Волинці вечером вертаються до касарень і гаряче дискутують ці страшні події. Що робити, як далі реаґувати на накази Лашкевича — кар'єриста, що був крайньо непопулярним серед волинців?

На другий день, 27-го лютого, коли волинці зібралися до ранньої збірки, їх представник повідомляє майора Лашкевича, що вояки відмовляються від дальших дій проти демонстрантів! Лашкевич вибігає з касарні на майдан і там падає, вбитий пострілом у спину. Це початок бунту ґарнізону Петроґраду — під кінець дня 25,000 із 160,000 вояків під зброєю, в уніформах, збунтувалися! Початок дали волинці, які пізніше переконали прилучитися до бунту також Литовський ґвардійський та Преображенський полки. Уряд уночі з 27-го на 28-го лютого фактично перестав існувати. Владу перебирає Тимчасовий Уряд, а 2-го березня заарештовано царя. Кінець царської імперії!

Це вся для українців важливі дати. Хоч події, пов'язані із виступом Волинського полку, добре знані, роля кубанців та „брак нагайок", того одіозного символу царської влади, є менше відомі. Характеристичним є те, що тут ідеться про представників двох українських груп, найбільше покривджених царською владою — про Волинь, де ще в XVI ст. заіснувала перша українська (Острозька) академія, й де постали перші українські друкарні, і яка вже у XX ст. була у складі Росії ґубернією із найвищою неписьменністю та свого роду центром (у Почаєві) російського чорносотенства. Це ствердив у російській Думі репрезентант України Петровський. Щодо кубанців, то вони були потомками запорожців, яким не було більше місця в Україні після зруйнування Запорізької Січи.

Після Лютневої революції приходить до скорого загального культурного та політичного відродження України. З того часу також доходить до остаточної леґалізації української мови у щоденному житті та до загального ужитку української мови у шкільництві. Це ті здобутки, яких навіть большевики не потрапили зліквідувати, мимо великої до того охоти. Одним словом, Лютнева революція положила підвалини для пізнішої української самостійної держави, й того не треба забувати.

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Теодор Терен-Юськів

Концертує родина Крисів

Із низки музичних вечорів, що їх влаштовує Український Інститут Америки в Ню Йорку, оригінальнішим виявився концерт 15-го лютого ц. р. Цікаве бо, що виконавцями програми були члени родини Крисів, де і дальше головує батько, скрипаль зі світовим ім'ям, Олег Криса. Він учителює тепер у відомій музичній Істман школі у Рочестері, Н. Й.

Крім Олега, ми почули його дружину, піяністку Тетяну Крису, сина Петра, скрипаля, та його дружину віольончелістку Рахелю. Бракувало тільки другого сина Тараса, який, як скрипаль, що студіює теж дириґентуру, зайнятий з оркестрою на Фльориді.

Воно самозрозуміле, що без української музики програма концерту не може бути надто захоплюючою; нам її тут властне недоставало. Ми розбудовуємо українську державу, вона потребує і своєї власної музики. Твір українського композитора Володимира Губи з Києва міг і повинен був бути присвячений не музиці Шостаковича, а рідному Людкевичеві, Ревуцькому чи хоч би і Лисенкові. Це була б близька нам і нуртуюча композиція. Крім того, саме оте його тріо — твір експериментальний, мало цікавий. Мінімалістична манера створення не спромоглася втрятувати твір від поверховности.

Твором, що виявився, може, важливішим від усього концерту, стала перша точка програми, безсмертний шедевр Баха „Шакона" у подивугіднім виконанні О. Криси. Хоча для багатьох наших слухачів один музика на сцені, а ще й скрипаль, це не зовсім найвища музика, бо ж один воїн у полі — це не армія-оркестра, проте гра Олега заяскріла успіхом оркестри. Це було одухотворене звучання музики, сповнене найглибших, найніжніших і найдраматичніших почувань. Всі нюанси гри були тут вичарувані справжнім пережиттям скрипаля. „Шакона" була серцем і душею усього концерту. Автор цих рядків уперше почув цю композицію в інтерпретації О. Криси і спогад про неї залишиться на довгі літа.

Сучасна композиція французького музики, П'єра Шарве, „Бранденбурґ" для скрипки і комп'ютера, де з апаратури ринула модерна, голосна і ритмічна музика, а Петро Криса грав завзято своє сольо на сцені біля гучномовців. Ця музика могла багатьох і зацікавлювати. Проте одна пара слухачів залишила залю, що не мусуло бути демонстрацією проти комп'ютерної музики. Найправдоподібніше, це не були українці.

Бездоганно випав „Дует на дві скрипки" (1945) Дарія Мільо, який знайшов досконалих виконавців в особах батька і сина, Олега і Петра Крисів.

(Закінчення на стор. 3)

Володимир Лукін, Київ

Україна і НАТО

Початок лютого 1997 року приніс черговий сплеск активности українських урядовців на міжнародній арені, перш за все в річищі бажання України долучитися до світових і европейських структур. Після візити до Франції Президент Леонід Кучма відвідав Світовий економічний форум у Давосі (Швайцарія), де щорічно збирається вся економічна і політична еліта. Майже одночасно з давоським форумом Київ з візитою відвідав міністер оборони Великої Британії Майкл Портілло, щоб обговорити перспективи співпраці України з НАТО і тристоронньої британсько-польсько-української військової і військово-технічної співпраці.

Звісно, найбільша увага була прикута до Давосу, де український Президент останній раз з'являвся в 1993 році. Цього разу Президент Кучма жорстко і однозначно визначив прозахідню і европейську зовнішньополітичну орієнтацію України. Кучма визнав, що Україні було б нереалістично сподіватися на вступ до НАТО, а тому виступати з деклляраціями, що Україна претендує на членство в НАТО — це кидати слова на вітер, до того ж така заява ускладнить відносини з Росією. Правда, останні слова зовсім не означають, що із зміною обставин у майбутньому Україна не подасть заяву на вступ, а члени української делеґації неофіційно заявляли, що Україна стане таки членом НАТО до 2010 року.

І сам Президент визнав у Давасі, що НАТО є найважливішим елементом стабільности в Европі, і вітав пляни його поширення. Поступове перетворення, казав Кучма, цієї організації з чисто оборонної в міжнародно-політичну структуру означає, що з часом можливе ширше членство в ній інших европейських країн. Двері Північноатлантичного союзу ніколи не потрібно зачиняти, але тепер Україна дотримується статусу невтральної, позабльокової держави. Торкнувшись переспектив вступу до НАТО країн Центральної Европи, Президент Кучма зазначив, що не бачить загрози безпеці України. Однак при цьому український Президент вказав, що не варто приймати до НАТО Румунію до того часу, поки вона не відмовиться від територіяльних претенсій до України.

В той же час Кучма підкреслив необхідність серйозного ствлення до побоювання Росії щодо розширення НАТО. Росіяни хворобливо сприймають втрату статусу наддержави, сказав Президент Кучма, тому потрібно знайти компроміс, який би задоволяв Росію. Єдиною перешкодою до підписання українсько-російського договору про дружбу і співпрацю український президент визначив відсутність відповідної політичної волі в Москві. Якщо б Єльцин був здоровий, зазначив Кучма, такий договір давно був би підписаний. Останньою тезою Президент Кучма майже офіційно підтвердив, що російський президент не приймає самостійних рішень.

Проте, підтримавши поширення НАТО на схід, не можна забувати, що після такого поширення Україна опиниться у буферній зоні між НАТО та Росією. Саме ці проблеми обговорював у Києві М. Портілло. Останній заявив, що НАТО хоче встановити з Україною особливі відносини, включивши туди участь Києва у військовому плянуванні союзу і офіційний договір між НАТО і Україною. Здається, що така сама угода передбачалась і у відносинах НАТО з Росією, задля зменшення невдоволення Москви плянами поширення НАТО. Україна не заперечує проти поширення, а своїм бажанням встановити з Києвом особливі відносини НАТО демонструє, що нової залізної завіси в Европі не буде.

Зрозуміло, що географічне становище і розміри України набувають величезного значення за часів перегляду військово-бльокової мапи Европи. Тому тільки від активности української дипломатії і державних діячів залежатиме, чи буде Україна лише „об'єктом" такого перегляду, чи стане активним „суб'єктом" цього процесу.

Наталія Кібець

Березень

Ще сніг на вулицях сіріє,
Льодинки на гілках вже трісли,
І сонечко піднялось вище,
Щоб розбудити землю грішну...

Стоять натомлені дерева
Тремкі від зимових вітрів,
Чекають на пору весневу —
На ніжні вітри степові...

Іде, іде вже та пора,
Ота, найкраща — березнева,
Коли за тиждень або два
Різквітнуть в зелені дерева,

І потече живучий сік
По стовбурах тремтячих,
Пташині гнізда оживуть,
А скреслі ріки потечуть
В далекії моря і океани...

Я вдячна, березню, тобі
За ніжні віти верболозу,
За перші квіти голубі,
Що захистив їх від морозу.

За пам'ять, що лишив ти
Дні народження Шевченка,
Його слова і „Заповіт"
Любити рідну нашу неньку...

Коли вночі об береги Дніпра
Ударять перші хвилі,
Тоді піде кругом луна,
Що йде — ота пора,
Найкраща — Березнева...

Міннеаполіс, лютий, 1997 року

Любомира Крупа

„Лицем до дитини"

I

Питанню освіти, і в діяспорі, і в Україні, приділяють відносно багато уваги й преса й деякі організації та установи й окремі люди. І зрозуміло, українознавча освіта молоді в діяспорі допомагає їй вдержатися при нашій спільноті, а оновлена освіта в Україні є запорукою відродження української людини, а від цієї останньої залежить напрям і успіх становлення української держави.

За останніх п'ять років в ділянці освіти в Україні помітними стали нові почини, нові підходи й програми, нові типи шкіл, прикладом чого можуть служити: школа-передшкілля західньоевропейського типу Монтессорі в Києві; початкові школи, як ось надзвичайно успішна Авторська Школа Марії Чумарної у Львові; середні школи — гімназії з програмою европейських гімназій (хоча багато з них є гімназіями покищо тільки за назвою); ліцеї та інститути з новими програмами. Не можна тут поминути шкіл — регабілітаційних закладів для дітей, хворих на церебральний параліч, організованих в Україні вперше Товариством „Надія". Всі вони скорим кроком відходять від совєтського моделю освіти, впроваджуючи нові ідеї, нові експерименти в педагогічнім підході до навчання.

В цій статті мова буде про один з успішних проєктів в підході до навчання і до його суб'єкту-учня під назвою „Лицем до дитини". Це експериментальна праця, яку проводиться у системі початкових шкіл Львова ще з 1992 року — з ініціятиви доктора педагогічних наук Оксани Винницької з Торонто. Лінґвіст д-р Винницька є певна, що „будову нового суспільства слід починати з дитини, і для цього слід змінити не тільки тексти читанок, але й сам навчальний процес. Обов'язково треба глянути глибше в теоретичні підложжя, які становлять основу народної освіти в Україні. І замало є тільки змінити тексти підручників, слід ввести новий підхід до людини, від дитини починаючи. Тому зміст та підхід до навчання є преважливим вирішальним фактором". Але для запровадження нового підходу до навчальних процесів потрібне перевишколення педагогів. Тому в цьому напрямі д-р Винницька розпочала працю в рамках Інституту Професійного Розвитку Вчителів, заснованого Світовою Координаційною Виховно-Освітньою Радою (СКВОР), однією з рад Світового Конґресу Українців.

Метою ІПРВ є передання освітянам України досвіду, знання і зміння країн Заходу, від якого вони були ізольовані за совєтського режиму. Від часу заснування інститут перевів учительські курси: у Львові 1993 і 1995 року, в Одесі 1994 року і в Києві 1996 року, в яких участь брали освітяни з 13 областей України, а також з Латвії (4), Придніпров'я (14), Румунії (4), Польщі (2) і Казахстану (2).

Програма курсів включала: методи навчання в початкових клясах, навчання української мови як другої мови, краєзнавство, історію, психологію, економіку; навчання дітей з вадами розвитку; курси для адміністраторів та директорів шкіл. Викладачами були спеціялісти з Канади: Надія Луців (координатор), Валя Курилів (історія), Богдан Колос (економія), Мірка Онух (початкові кляси) і Володимир Лучків (психологія), а від 1994 року включено викладачів з України. Всі викладачі працювали на громадських засадах. Кошти на їхню подорож склали українські громадські установи (Світова Фундація СКУ, Канадське Товариство Прихильників Руху, Фундація „Прометей", Суспільна Служба (Монтреаль) і програма канадського уряду „Партнерство Канада–Україна".

Чому назва „Лицем до дитини"? За комуністичних часів лице кожної дитини мусіло бути звернене до портрета Сталіна, до комуністичної ідеології, яка нехтувала індивідуальністю людини, вирощуючи „ґвинтик" до комуністичної потвори. Щоб людину оздоровити від цього стереотипу, слід починати з дитини. Про це заговорив ще в першому виданні „Освіта України XXI століття" 1992 року радник Микола Жулинський: „Освіта повинна виховувати незалежну людину,... щоб у нове суспільство прийшла нова людина, яка почуватиме себе вільною, матиме право на власний голос, бо освіта — це культура розуму і ніяк не служниця ідеології". В питанні національного аспекту освіти він наводить досвід Японії, яка може служити прикладом, як „виховувати громадянина на цінностях, набутих суспільством, народом, етносом протягом тисячоліть". А в нас теж понад тисячолітній досвід, опертий на народних традиціях, тисячолітня християнська культура.

В чому суть програми „Лицем до дитини" і які її вихідні принципи? Відповідь знаходимо в посібнику, „Індивідуалізація навчання в початковій школі" д-ра Оксани Винницької (Торонто—Львів, 1995): „Підхід до навчання випливає з вихідних принципів, основою яких є науково-дослідна робота країн Заходу щодо процесу розвитку та засвоєння інформації дитиною, чи взагалі людиною. ... Вихідна точка зору навчального процесу є дитяча — тому й говориться про пізнавальну психологію та психолінґвістику".

(Закінчення буде)

Керівники ПСПУ...

(Закінчення зі стор. 1)

просторі. Далі він перетвориться просто на наглядову раду, яка буде виконувати вказівки з-за кордону".

За словами Н. Вітренко, "нова Конституція України цілком заблокувала всі політичні, економічні та соціальні права громадян, у трудівників залишається тільки один вихід — загальноукраїнський страйк 18-го березня".

Ролю О. Мороза вона назвала "підступною", а його самого "Гапоном українського лівого руху" і висловила жаль, що з ним ідуть Петро Симоненко, Катерина Самойлик та Євген Мармазов.

Концертує...

(Закінчення зі стор. 2)

На закінчення почули слухачі блискучий, бравурний, чотиричастинний „Квартет Ес-дур, оп. 87" А. Двожака. Петро повзяв першу скрипку, Олег — віолю, Рахеля — віольончелю, а Тетяна — фортепіян. Підбір цього твору мав, либонь, ще й особливу ціль. А саме — дати нагоду навістці Крисів пописатись потужністю її чельового тону. При її дрібній постаті це важливе. І справді тон, що вона його видобувала зі свого інструменту, немалий і чутливий. Її сольова гра у квартеті могла похизуватись познозвучністю. Двожакова музика залишила по собі гарне, бадьоре враження.

Закінчували вечір рясні оплески для виконавців музики, квіття, повернення мистців на сцену, а опісля, при вині, розмови.

Окружні Комітети...

(Закінчення зі стор. 1)

Крім трьох членів Екзекутивного Комітету, затруднених у Головній Канцелярії, при президіяльному столі сиділи радна УНС Рома Гадзевич і почесний член Головного Уряду Володимир Сохан.

Нарадами провадила предсідник УНС Уляна Дячук. На її пропозицію однохвилинною мовчанкою присутні вшанували пам'ять недавно померлих двох секретарів з Округи Джерзі Сити — Стеллу Раєн (В. 171 і В. 3), яка була заразом довголітньою працівницею у Рекордовому відділі Головної Канцелярії, та Мирона Сірого, секретаря 281-го Відділу.

У. Дячук поінформувала присутніх, що вже раніше вона телефонічно говорила про можливість злуки Округ з В. Біликом і І. Хомком, на що обидва дали свою згоду. Голова Округи Нюарк не був активний впродовж двох років. Вона пояснила, що злука тільки скріпить працю всіх Відділів, тим більше, що всі Округи співпрацювали у братській діяльності від довгих років.

В. Білик у своєму звіті пригадав, що він був головою Округи 16 літ і йому було дуже приємно співпрацювати з іншими головами Округи при влаштуванні Днів УНСоюзу на площі у Бавнд Бруку. У нього залишилися приємні спомини з тих часів. Останньою побільшою імпрезою, яку всі Округи разом перевели, був бенкет у 100-ліття УНСоюзу в залі Народного Дому в Джерзі Сиґі. Він подякував всім за тісну співпрацю і запропонував, щоб в пам'ять померлих секретарів С. Раєн і М. Сірого з каси Округи виплатити по 25 дол. на піддержку Бібліотеки ім. Стефаника у Львові.

Голова І. Хомко заявив, що йому запрошення прийшло як членові Управи Відділу, але не як голові Округи і тому він не був приготовлений до звіту.

Звіт про організаційні здобутки трьох Округ реферувала У. Дячук. Нюаркська Округа була у 1996 році першуном поміж всіми Округами у системі УНСоюзу. Вона на призначену квоту 85 членів, здобула 81 членів і виконала квоту на 95 відс. Пересічна сума забезпечення була 55,020 дол. На першому місці поміж організаторами вибилися Є. Осціславський, секретар 234-го Відділу, і Л. Старух, секретар 172-го Відділу. Кожний з них придбав по 25 нових членів. Андрій Воробець, секретар 76-го Відділу, взяв друге місце з 18 новими членами, Іван Даниляк придбав до 76-го Відділу шість членів. Опісля слідує Ольга Осередчук, секретарка 37-го Відділу, з трьома членами, Омелян Твардовський (В. 214) з двома та Джов Бінчак і Єлєна Бурковська — по одному. У. Дячук подякувала всім організаторам за їх віддану, постійну працю, яка увінчалася такими гарними успіхами, і просила і в цьому році дальше так працювати, щоб рік закінчити ще з кращими осягами. Округа Нюарку може служити прикладом для інших Округ.

Округа Джерзі Сити з організаційною квотою 75 членів, осягнула 32 відс. наміченої квоти, придбавши 24 нових членів. Першуном є Д. Ясінська з п'ятьма новими членами і Дж. Бінчак та Іван Даниляк — по чотири члени. В. Білик і Марія Галущак (В. 70) придбали по три члени. Завдяки Оксані Третяк 25-ий Відділ придбав два нові члени. По одному членові вписали Олександра Модрица, Марія Шевчук і Л. Старух.

Третя Округа Пассейк є найменша з трьох і охоплює тільки три Відділи і 426 членів. Її організаційна квота була 10 членів. Два Відділи придбали дев'ять членів. Ці осяги завдячується Юліянові Котляреві, який приєднав до 42-го Відділу сім членів, та Григорієві Клименко (В. 182), який здобув двох членів. Кожному організаторові обидвох Округ У. Дячук висловила від імені організації щиру подяку за минулорічні осяги. Опісля звітували касири Округ та інші члени Управи.

У загальному звіті про стан УНСоюзу предсідник У. Дячук згадала, що всіх нових членів приєднано 859. Коли додати ще членів, які рішили замінити виплачені грамоти на грамоти з одноразовою вкладкою, то всіх разом було 2,290 і квоту 2,220 нових членів виконано на 120 відс. Приєднування нових членів до УНСоюзу це є найважніщим завданням нас усіх. Коли членство буде зростати, УНСоюз буде міг дальше видавати щоденник „Свободу" і англомовний тижневик, річний альманах, буде допомагати вдержувати Союзівку та уділяти стипендії членам-студентам, як також буде піддержувати фінансовими дотаціями громадські, культурні та молодечі організації. Спеціяльно в цьому році є дуже потрібна організаційна діяльність, бо за станом членства в грудні ц. р. буде вибір делегатів на Конвенцію у травні 1998 року.

Присутні представники Відділів уділили абсолюторію уступаючим Управам Округ, а Номінаційна комісія у складі Галина Білик, Юліян Котляр і Омелян Твардовський працювали над складом запропонованої нової Управи.

Секретар УНСоюзу Марта Лиско у своєму слові присвятила багато уваги підшуканню заступників секретарів, яких можемо вишколювати, щоб вони опісля перебирали працю у Відділах. Вона зложила подяку колишньому секретареві 134-го Відділу Володимирові Дячукові, який підшукав на своє місце секретаря Юрія Лазірка, а цей перейшов відповідні курси, зложив успішно іспити і набув дозвіл на продаж всіх родів забезпечення. Вона повідомила, що пляннуються нові курси для секретарів, чи заступників, в половині травня на Союзівці та просила, щоб секретарі підшукували кандидатів. Також вона звернула увагу секретарям, що кожний Відділ мусить по Річних Зборах переслати список і адресар членів Управи на 1997 рік. Відділам, які цього не виконають, буде здержана першоквартальна винагорода. Секретарі повинні точно перечитувати квартальний обіжний лист, який дає всі новини та відомості з Головної Канцелярії, які секретарі повинні знати і використовувати.

Цього року Екзекутивний Комітет рішив не виплачувати членам дивіденду. Це рішення було зумовлене тим, що цього року прийде напевно до злуки з одним, або двома братськими союзами. Один з них, як всім є добре відомо, має поважний дефіцит, який УНСоюз буде мусів покрити зі своєї резерви. Забезпеченевий уряд Ню Джерзі не дозволить зробити цього та платити також членам УНСоюзу дивіденду. Заразом ми впроваджуємо нову комп'ютерну систему, яка не буде ще вповні оперативна в часі нормального видання дивіденди. Але члени, у віці 79 літ і вище, яким прислуговує дивіденда у висоті 12-місячної вкладки, дістануть допомогу, яка цю суму вповні покриє.

Злука з іншими українськими братськими забезпеченевими організаціями є конечна. Це є вимога часу, щоб запобігти високим адміністративним коштам, які тепер кожна організація поносить з осібна.

На Річних Нарадах Головного Уряду в листопаді 1996 року винесено рішення, що студенти, які подаються на стипендії УНСоюзу, повинні мати хоч пересічні осяги в науці, не менші від 2.00 точки. Студенти, забезпечені грамотою Е-18, мусять до року набути нове забезпечення, щоб мати право другий раз вносити прохання про уділення їм стипендії. Після 2000 року студенти з грамотами, терміновими до віку 23, не можуть одержати стипендій. Батьки вже тепер повинні набувати своїм дітям інші роди забезпечення, якими УНСоюз може їм послужити і які є заразом дуже корисні. Студенти з визначними осягами в науці будуть одержувати стипендії до суми 5,000 дол. у формі стипендій в імені визначних колишніх союзових діячів і фундаторів.

Касир Олександер Благітка також висловив свої погляди відносно злуки з Українським Братським Союзом. Забезпеченевий уряд Ню Джерзі не признає як інвестицію вартість оселі „Верховина". Без виказання книжкової вартости „Верховини" резерва УБС може піти у дефіцитну позицію. Тому вимогою Забезпеченевого уряду є, щоб власники її продали, або поміняли на іншу інвестицію. Ця вимога не походить від УНСоюзу, але від Забезпеченевого уряду.

Забезпеченевий уряд вимагає, щоб УНСоюз продав свій будинок. Цей уряд не признає нашу цілу позичку як признане майно, хоча досі нам це дозволяли. Тому будинок мусимо продати, щоб зняти позичку, яку маємо на будинку, з наших книжок. Ми вже одержали кілька оферт від зацікавлених сторін, але очікуємо ще кращих. Сподіємося цього року закінчити продаж та купити багато менший будинок, з кількома додатковими мешканцями, яких чинші допоможуть нам покрити кошти вдержання будинку.

У дискусії, яка вив'язалася, був запит: „Який психологічний ефект буде мати продаж будинку на громаду і членство УНСоюзу". Відповідь була, що майно УНСоюзу складається з різних інвестицій. Маємо ульоковано 43 млн. дол. у бондах, майже всі найкращої якости, біля 2 млн. дол. в уділах (стаках), інвестиції у реальностях — це вартість нашої оселі Союзівка — понад 3 млн. дол., позичка на будинку, де є канцелярія УНС, у висоті 13 млн. дол, перші гіпотечні позички на домах членів на суму понад 7 млн. дол. та готівка інвестована на короткий час.

Забезпеченевий уряд Ню Джерзі вимагає, щоб дім продати, бо він тепер не приносить досить прибутку, щоб покрити видатки та відсотки від союзової позички, та не признає цілу позичку, як признане майно. Крім того, дім вже постарівся і вимагає великого вкладу капіталу, щоб в теперішніх часах відповідав вимогам нових мешканців. Дім УНСоюзу — це є тільки інвестиція майна членів. Обов'язком Головного Уряду УНСоюзу є дбати постійно про це, щоб їх майно було якнайкраще інвестоване і приносило найбільші відсотки. Ці відсотки разом із приходами від вкладок членів забезпечують ріст майна УНСоюзу, а цей ріст забезпечить дальшу, дуже помітну фінансову піддержку нашій союзовій пресі, Союзівці, наданню студентам стипендій та всім тим акціям, якими наша організація вчанилася за минулих 102 років.

Не є моральним обов'язком нашої установи бути власником 15-поверхового будинку, де приміщується крім Головної Канцелярії УНСоюзу і Видавництва, ще 43 інші американські установи, якщо будинок не приноситиме користи. Дім цей є комерційною інвестицією, яку, згідно з теперішніми законами нашого стейту, ми не повинні мати за власність. Гроші, одержані з будинку, будуть вкладені в нові інвестиції, з яких будемо мати кращі доходи. Для кращого майбутнього УНСоюзу нам треба продати цю інвестицію.

У дальшому У. Дячук звітувала, що чистий дохід з продажу різдвяно-святочних карток дав приблизно 19,000 дол. до каси Української Національної Фундації. Фундація вже виплатила половину грошей за друк дитячої книжечки „Івасик Телесик" для дітей в Україні.

Альманах на 1997 рік мав добрий відгук. Але 8,000 читачів „Свободи", отримала його, досі тільки 3,000 прислали свою належність. Не хочеться вірити, що аж 5,000 читачів не мають фінансової спроможности заплатити за альманах. Мабуть, багато з них забули це зробити.

Збірка на допомогу Державної Бібліотеки ім. Стефаника у Львові мала досі дуже добрий відгук. Ми вдячні нашому членові Олександрові Кобасі за княжий дар в сумі 50,000 дол. на цю ціль. Інші члени зложили також понад 12,000 пожертв. Списки жертводавців будуть незабаром поміщені у „Свободі".

Спад передплатників наших двох газет в останньому кварталі 1996 року значно сповільнився. Надіємося, що відтепер число читачів буде зростати.

Щоб мати ще кращий контакт з своїм членством, УНСоюз почав у 1996 році видавати обіжник „УНСоюз у Фокусі". Досі видано три числа. Редактором є радна УНС Рома Гадзевич, за український переклад відповідає Галина Колесса, а адміністраційні функції виконує Оксана Третяк. Радо висилатимемо цей обіжник всім, хто є тільки зацікавлений працею УНСоюзу.

При кінці зборів попросив слово новообраний голова Округи Північного Ню Джерзі Є. Осціславський. Він щиро подякував всім присутнім делегатам Відділів за виявлене довір'я до його особи та за вибір його на голову Округи. Обіцяв тісно співпрацювати з усіми Відділами і просив помочі їх у всіх активностях, які Округа буде переводити.

На кінець предсідник У. Дячук подякувала в імені УНСоюзу колишнім головам Округ В. Біликові і Іванові Хомкові за їх довголітню працю для добра установи, побажала кріпкого здоров'я та просила дальше співпрацювати та ділитися своїм досвідом і знанням у новому Окружному Комітеті.

ОФІЦІЙНІ ЧИННИКИ СЛУЖБИ іміграції та натуралізації повідомляють, що з уваги на поважні затримки та залеглості у полагоджуванні аплікацій на громадянство, велика кількість легальних імігрантів втратить різного роду урядові пільги і допомогу, бо не матимуть документації чи хоча б потверджень, що справа є у розгляді. Зокрема на цьому потерплять старші та хворі котрим така допомога є конечною, а до серпня, коли в життя мають увійти нові правила державної допомоги потребуючим, а вони не матимуть потрібних документів.

КРАЙОВИЙ ЦЕНТР КОНТРОЛІ та запобігань хвороб твердить, що 35 відсотків дорослих американців, 12 відсотків молодих людей віком від 12 до 17 років і 14 відсотків дітей до 11-го року життя є надмірної ваги. Офіційні чинники згаданої установи підкреслюють, що відсотки американців надмірної ваги підвищився дуже швидким темпом, а це в дорослих впливає на тиск крови, хвороби серця, цукрицю, деякі роди пістряка і артрит. Причиною цього стану на їх думку є погане харчування і фізична неактивність.

КОЛИ РОБЕРТ КИРЛІ нарешті помер в шпиталі у Вілкс-Беррі, Па., в його організмі стверджено кількість талію, яка в 900 разів перевищувала смертельну дозу. Незабаром виявилося, що над впровадженням такої кількости отрути в організм Роберта понад рік в поті чола трудилася його дружина, 33-літня Джовн, поволі, але послідовно прямуючи до мети: одержання 300,000 дол. забезпечення на чоловікове життя. Як випадає вірній дружині, вона поспішилася до шпиталя, куди забрали чоловіка, і принесла йому термос освіжаючого чаю. Звичайно ж — з талієм. Прокуратор сказав, що вимагатиме кари смерти для отруйниці, оскарженої у вбивстві першого ступеня.

У ШІСТНАДЦЯТУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ у ВІЧНІСТЬ
нашого незабутнього і найдорожчого

св. п. інж.

БОГДАНА-ДАДУ РАКА

буде відправлена
Свята Літургія з Панахидою
11-го березня 1997 р.
в церкві св. Юра в Ню Йорку.

Просимо приятелів та знайомих в цей день, згадати покійного добросердечним споминoм.

Дружина — ОКСАНА з родиною

З С. Бавнд Бруку, Н. Дж. наспіла несподівана і сумна вістка, що 12-го січня 1997 р. закінчила своє життя

бл. п.

ВАСИЛИНА ЗЕРКАЛЬ

Ця несподівана і сумна вістка зранила серця та вкрила смутком не тільки вас, як найближчу родину рідну сестру Оксану, але усіх її приятелів у ЗСА, Канаді, Україні та по цілому світі.

Цей мій спогад про вашу рідну сестру покійну бл. п. Василину Зеркаль, а мені добре знану з м. Мюнхен, Німеччина. Ця моя згадка нехай буде китицею квітів на її свіжу могилу.

Хай з Богом покійна бл. п. Василина Зеркаль спочиває. А гостинна і вільна американська земля хай буде їй легкою.
Вічна їй пам'ять!
Нехай пам'ять про неї назавжди залишиться між нами.

ВАСИЛЬ ОРИСИК,
м. Ванкувер, Б.К., Канада

Ділимося сумною вісткою з приятелями і знайомими та з членством УНСоюзу, що в суботу 8-го березня 1997 р. відійшла у вічність по довгій недузі на 90-му році життя наша найдорожча МАМА, СЕСТРА, БАБЦЯ і ПРАБАБЦЯ

бл. п.

АННА ГЕРМАН

вдова по покійним Григорію Герман, головним секретарю УНСоюзу та заступниця предсідника УНСоюзу продовж двох каденцій.

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА
була відправлена
10-го березня 1997 р. в Катедрі св. Йосафата Парма, Огайо.

ПОХОВАНА на цвинтарі Кальварія, Лонг Айленд, Н.Й.

Залишені у смутку:
доньќа — КАТЕРИНА ШМАҐАЛА з мужем ТАРАСОМ
зять — СТЕФАН ГЛЮТ
внуки — СТЕФАН П. ГЛЮТ
— ҐРЕҐОРІ Р. ГЕРМАН
— ТАРАС ШМАҐАЛА мол.
— ЛЯРА СКОТТ
— АНДРІЙ ГЕРМАН
двоє правнуків
сестра — ІЛЕЙН РОБКИ

Замість квітів родина просить складати пожертви на
Hospice of the Western Reserve, 300 East 185th St, Cleveland, Ohio 44119

Ю. Кравець вірив у добро і майбутнє України

Минув рік з того трагічного дня, коли в Кларк університеті стейту Массачусетс трагічно загинув молодий, талановитий український науковець-економіст Юрій Кравець — син генерального директора компанії "Авіялінії України" Миколи Кравця.

Рік — досить тривалий час, але втрата надто болюча і для родини це все ще свіжа, нескіченна, важка і незагоєна рана, острів болю у морі батьківського горя і материних сліз.

До того ж, не всі знають, що в особі Юрія загинув не лише син Діни та Миколи Кравців, загинув талановитий син України, яким гордилися і на якого покладали великі надії не тільки батьки, а й українські та закордонні науковці-економісти.

Ю.Кравець закінчив факультет міжнародних відносин Київського Національного Університету ім.Т.Шевченка у 1992 році, отримавши диплом з відзнакою. Цей диплом, до речі, вручав йому Анатолій Зленко, який був тоді міністром закордонних справ України. Так високо фахівці, професори Київського Університету оцінили здібності Ю. Кравця. Адже не кожному з успішних студентів вручають диплом на міністерському рівні. Його талант і успіхи були настільки очевидні, що дістати грент на продовження освіти за кордоном для нього не становило труднощів. Після дворічного навчання в Мерімавнт Мангеттен коледжі за стипендією "Кадри XXI століття", Юрій продовжав навчатися в аспірантурі Кларк університету, Масс., де мав отримати докторський ступінь з економіки.

Св. п. Ю. Кравець

Всі, хто знав Юрія, дивувалися його щирою добротою, працьовитістю, цілеспрямованістю і називали його "людиною наступного століття". Здебільшого він спав усього 3-4 години на добу, а коли професори радили йому більше відпочивати, відповідав: "Я повинен знати все, що досягнуто в економіці та перенести це в Україну".

Один з професорів Кларк університету якось сказав: "Я не знаю України, але якщо там є такі талановиті люди, то українська держава багато досягне".

Економічними дослідженнями Юрій захопився ще в студентські роки і за свій короткий вік залишив багато наукових праць, програм, концепцій, розробок, які, на жаль, впроваджуватимуться в життя уже без нього.

В річницю з дня його загибелі, 23-го лютого, в катедральному соборі св. Володимира в Ню Йорку відправлено Панахиду, замовлену батьками Юрія та братами. Вшанувати його пам'ять прийшли постійний представник України в ООН Анатолій Максимович Зленко з дружиною Людмилою, родичі, друзі, працівники генерального консуляту України в Ню Йорку, а також парафіяни.

Панахиду відправили настоятель о. протоієрей Роман Тарнавський і настоятель-емерит о. протопресвітер Володимир Базилевський. Відтак усі вирушили до Бавнд Бруку і Панахиду було відправлено також на могилі покійного. Під час поминального обіду друзі поділилися своїми спогадами і враженнями від спілкування з Юрієм.

Згідно з їх емоційними розповідями, Ю. Кравця настільки любили і шанували, що його загибель була справжнім шоком для всіх, хто його знав. Адже він мав янгольську вдачу, ніколи нікого на скривдив. Основним його кредом було допомагати людям. Він казав, що "допомагати іншим — це теж перемога". Отож, напружено працюючи, намагаючись досягти вершин у науці і спорті, він знаходив час і сили для допомоги іншим. В юнацькі роки він був чемпіоном України зі спортової ходьби серед юніорів. Науку і спорт Юрій поєднував не випадково: він вірив, що люди наступного століття будуть здорові не лише духом, але й тілом.

Київські спортовці, рекордсмени світу і України під керівництвом заслуженого тренера України Олександра Шимка, який колись тренував Юрія, недавно зробили фільм про нього. І фільм цей, за словами Миколи Кравця, навіть їм, батькам, відкрив багато такого, чого вони не знали про власного сина. Наприклад, що тренування, на яких Юрія не було, проходили в'яло і нудно. Він був душею колективу, умів вселити віру кожному й підтягував слабших. Серйоз-ний і водночас дотепний, Юрій наповняв усіх своєю енергійністю і твердо ві-рив, що поставить світо-вий рекорд. На жаль, він не встиг цього зробити: лиха рука обірвала його життя на 28-му році.

За словами батька, М. Кравця, Юрій ставив собі мету перемогти і перемагав як у спорті, так і в науці. Від імени всієї родини батько подякував усім присутнім, а особливу подяку висловив Владиці Антонієві за благословення поховати Юрія на православному цвинтарі в Бавнд Бруку.

В київській газеті "Український Вчений" ч.1-2 за січень 1997 року надруковано велику статтю про Ю. Кравця. В ній розповідається, що, досліджуючи економічні процеси, Юрій палко мріяв знайти причину причин і особисто взяти участь у прориві економічного прогресу України. Він тяжко і глибоко переживав усі негаразди України та її невдачі на шляху до ринкової економіки, сприймаючи це як особисту трагедію.

"Зацікавлення економікою у мене з'явилося ще в роки навчання у середній школі. Саме в той час я став замислюватися, чому ринкова економіка функціонує успішніше за плянову", — писав Ю. Кравець.

Навчання за кордоном допомогло йому зрозуміти всю глибину прірви, яка лежить між пляновою економікою і справжнім прогресом. Це дуже вплинуло на формування його світогляду. Юрій постійно думав про Україну, про те, як витягти її з кризи і поставити на шлях прогресу. Він досліджував банківську справу, фінансові механізми, дію важелів вартости капіталу і пристрасно мріяв відкрити "життєво важливий аспект росту та розвитку економіки", щоб допомогти Україні.

Раїса Руденко

ПОДІЇ

РІЧНІ ЗБОРИ ФУНДАЦІЇ УВУ

Ню Йорк. — Фундація Українського Вільного Університету в ЗСА влаштовує Річні загальні збори членів Фундації, які відбудуться у неділю, 6-го квітня ц. р., в домівці Фундації, 136 Друга аве. в Ню Йорку. Початок о 2-ій год. після полудня.

ДОПОВІДЬ О. ЗІНКЕВИЧА

Нюарк, Н. Дж. — Тут у п'ятницю, 14-го березня, в залі церкви св. Івана Хрестителя. Сенфорд аве., Нюаркський Відділ Комітету Допомоги Україні-Приятелі Руху влаштовують доповідь на тему „Україна перед виборами: ідеологічно-політична ситуація. Молодь — якою вона є?". Прелеґент — голова Видавництва „Смолоскип" Осип Зінкевич. Початок о год. 7-ій вечора. Паркувальна площа охоронятиметься.

ЗУСТРІЧ З О. ЛИХОВИД

Ню Йорк. — Літературно-Мистецький Клюб та 64-ий Відділ СУА в Ню Йорку влаштовують творчу зустріч з мистецтвознавцем, композитором і поетесою з України Оксаною Лиховид. Крім її виступу, буде показаний відео-фільм. Зустріч відбудеться у п'ятницю, 14-го березня, в Галерії Маяна, 136 Друга аве. в Ню Йорку, 4-ий поверх.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СУБОТА, 15-го БЕРЕЗНЯ, 1997 р.

Джерзі Сіті, Н. Дж. Товариство Українська Січ, 170-ий Відд. УНС повідомляє, що Річні Загальні Збори відбудуться о год. 2-ій по пол. в Українському Народному Домі, 90-96 Фліт вул. в Джерзі Сіті. Управа запрошує членів взяти участь у загальних зборах. Володимир Білик — секретар, Йосиф Забрицький — голова.